

Kattem barnehager

7004 Trondheim

Vår saksbehandler
Elin Grønvold Aunet

Vår ref.
20/27075
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
28.10.2020

Kattem barnehager - rapport fra tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Miljøenheten gjennomførte 26.6.2020 tilsyn med Kattem barnehager (Kattem, Lyngmyra, Skjetlein og Korsnebbveien barnehager). Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagene ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Kattem barnehager har gjennomført flere risikovurderinger som grunnlag for rutiner, og har etablert et internkontrollsystem for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet. Vårt inntrykk er at barnehagene i stor grad har kartlagt og vurdert risikoforhold og at risikoforhold vurderes kontinuerlig.

Det er etablert en rekke rutiner for å ivareta barns sikkerhet, men ved tilsynet var disse i varierende grad systematisert og skriftliggjort. Barnehagene må ta en gjennomgang av sikkerhetsrutiner for å sikre at barnehagens praksis er omforent og beskrevet i internkontrollsystemet

Avvik 1: Kattem barnehagers tiltak og rutiner for å redusere risikoforhold knyttet til barns sikkerhet er i for liten grad skriftliggjort.

Vi gir samtidig merknader hvor vi vurderer at barnehagene har et forbedringspotensial, og som vi sterkt anbefaler barnehagene å følge opp.

Frist for uttalelse til varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi virksomheten pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf. Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Dersom dere mener at beskrivelsen i denne rapporten ikke er korrekt eller har kommentarer til pålegg og frister

Postadresse:
Trondheim kommune
Miljøenheten
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
72542550

Telefaks:

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no

www.trondheim.kommune.no

som vi varsler her, ber vi om skriftlig tilbakemelding om dette **innen 20.11.2020**. Etter denne dato vil vi kunne fatte pålegg om retting. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik

Frist for retting av avvik vil bli satt til **1.2.2021**.

2. Beskrivelse av Kattem barnehager

Kattem barnehager er en kommunal enhet som består av fire hus Kattem, Skjetlein, Lyngmyra og Korsnebbveien.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedvekt på dokumentasjon av risikovurderinger gjennomført for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14) og internkontroll og avvikshåndtering (jf § 4).

Tilsynet startet med et felles oppstartsmøte for barnehagene som skal ha tilsyn på samme tema før sommeren 2020. Møtet ble avholdt i begynnelsen av mars 2020. Tilsynsmøtet ble gjennomført 26.6.2020, hvor det ble tatt en gjennomgang av fremlagt dokumentasjon med enhetsleder og avdelingsledere. Det ble også gjennomført befaringer av deler av bygningene og uteområdene til Kattem, Lyngmyra og Skjetlein. Miljøenheten gjennomførte befaring Korsnebbveien vinteren 2020 i forbindelse med godkjenning for ordinær barnehagedrift.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet

- Diverse risikovurderinger av blant annet uteområdet, turer, turplasser og uteområder.
- Beredskapsrutiner og rutiner for blant annet kontroll av uteområdet, tur og kontroll av førstehjelpsutstyr.
- Beredskapsplan
- Årsplan HMS

Deltakere ved tilsynet

Trine Kirknes, enhetsleder Kattem barnehager

Bjørn Brynildsen, avdelingsleder

Magnhild Jakobsen, konstituert avdelingsleder, spes. ped.koordinator

Anne Sande, avdelingsleder

Thea Berg Lauvsnes, rådgiver Miljøenheten

Elin Grønvold Aunet, rådgiver, Miljøenheten

3.1. Har barnehagen tilstrekkelig oversikt over risikoforhold?

Merknad 1: Ved framtidig revidering av risikovurderingene bør dere definere de ulike gradene av sannsynlighet og konsekvens for en mer konsekvent og helhetlig risikovurdering.

Observasjon

Barnehagen har gjennomført en rekke risikovurderinger som omfatter mange relevante hendelser som kan medføre risiko for skade på barn. Risikovurderingene er dokumentert i skjema med angivelse av de uønskede hendelsene, årsaker, konsekvenser, tiltak som allerede er på plass, angivelse av sannsynlighet, konsekvens og risiko (stor, middels, liten) og evt nye tiltak (tilsvarende som skjema i Miljøenhetens faktaark 71).

I skjemaet for risikovurdering er sannsynlighet og konsekvenser vurdert, og det er angitt en risiko for hver hendelse/linje i skjemaet. Eksisterende og eventuelt nye rutiner og tiltak er beskrevet.

Ledelsen har lagt stor vekt på at alle ansatte skal være godt kjent med dette i arbeidet. Ledelsen gjennomgikk prinsippene for risikovurderinger med alle ansatte på personalmøte i mars. På grunn av koronautbruddet ble utarbeidelsen av risikovurderingen fordelt og gjennomført av ulike personer. Resultatet er gjennomgått med alle ansatte på planleggingsdag i juni. Ved tidspunkt for tilsyn møtet hadde ikke barnehagene rukket å sette opp handlingsplan med gjennomgang av eventuelle nye tiltak og endring av eksisterende tiltak og rutiner.

Vurdering

Risikovurdering er en systematisk arbeidsmetode for å kartlegge og komme fram til grad av risiko for ulike aktiviteter/hendelser, og for å gjøre objektive og sammenlignbare vurderinger er det viktig å skille mellom sannsynligheten for at en hendelse inntreffer og konsekvensen hvis den skulle inntreffe. Til sammen utgjør sannsynlighet og konsekvens risikoen for en hendelse.

Vår vurdering er at Kattem barnehager har et bevisst forhold til risikoforhold i barnehagen, og har gjennomført og dokumentert risikovurderinger for mange mulige og relevante hendelser, ulike turmål, lekeplasser m.m.

Det kan være vanskelig å sette sannsynlighet og konsekvens hvis hendelsen blir for generell/omfattende/for mye på samme linje. Vi registrerer at det ikke er helt konsekvent bruk av de ulike gradene av sannsynlighet og konsekvens. Et eksempel på dette er: konsekvensen av at barn forsvinner på tur er vurdert som liten flere steder og stor flere andre steder. Det kan fort skje dersom man ikke har tydelig definert hva de ulike gradene av sannsynlighet og konsekvens innebærer. Dere bør derfor rydde i dette slik at det fremstår mer helhetlig.

3.2. Driver barnehagen systematisk internkontroll som forebygger ulykker og skader?

Avvik 1: Kattem barnehagers tiltak og rutiner for å redusere risikoforhold knyttet til barns sikkerhet er i for liten grad skriftliggjort.

Kattem barnehager må foreta en gjennomgang av sikkerhets- og beredskapsrutiner for å sikre at barnehagens praksis er omforent og beskrevet i internkontrollsystemet. Det må foretas en gjennomgang av hvilke eksisterende rutiner/praksis dere har samt evt. behov for nye skriftlige rutiner, og sikre at barnehagens praksis er beskrevet i internkontrollsystemet. En oversikt over skriftlige rutinebeskrivelser for å ivareta barns sikkerhet må sendes Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §§ 4 Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Barnehagen benytter i utgangspunktet felles rutiner for barnehager i Kvaliteket. Det er også laget en fysisk perm som finnes på hvert hus, samt at det finnes en minimappe på hver avdeling med samling av de viktigste rutinene. Ledelsen har en tydelig forventning til at alle ansatte har lest og kjenner til disse rutinene.

Ved barnehagene gjennomføres ulike kontroller av barnas leke- og oppholdsareal, både ute og inne. Dette omfatter alt fra daglig sjekk av uteområdet, vernerunder innendørs og årlig kontroll av lekeplassutstyr av ekstern lekeplasskontrollør. Det er utarbeidet en HMS-plan, som også inkluderer årshjul for HMS, men denne omfatter ikke alle kontrollene, som delvis gjennomføres av Trondheim Eiendom.

Under befaring registrerte vi løse ledninger og lyslenker på flere hus og avdelinger. I etterkant av tilsynet har Miljøenheten mottatt bekreftelse fra styrer at løse ledninger og lyslenker er festet eller fjernet. Det vises også til rutine for tilrettelegging og endring av det fysiske læringsmiljøet til barn, hvor ansvar for festing av lyslenker o.l er beskrevet.

Avvikshåndtering

Rutine for melding er avvik er gjennom Kvaliteket/TQM. I tillegg har barnehagen vaktmesterbok hvor mindre alvorlige bygningsfysiske feil og mangler registreres. Rutinene for registrering av dette er beskrevet i HMS-planen.

Ved skader på barn brukes småskadeskjema. Gjennomganger av meldte avvik er angitt på årshjul for HMS.

Vurdering

Vår vurdering er at barnehagen i stor grad har etablert rutiner for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet i tråd med forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. Barnehagene har gjennomført en rekke risikovurderinger over relevante forhold i barnehagene og har i forbindelse med risikovurderingene beskrevet mange tiltak og rutiner for å redusere risikoen. Ved tilsynet manglet det imidlertid på flere områder tydeliggjøring av disse tiltakene og praksis i form av skriftlige rutiner. Kommunens felles, og i stor grad overordnede, rutiner i Kvaliteket er i mange tilfeller ikke dekkende for hvordan Kattem barnehage håndterer risikoforhold.

Kattem barnehager må ta en gjennomgang av sikkerhetsrutinene i forbindelse med det videre arbeidet med risikovurderinger, for å sikre at barnehagens praksis er omforent og beskrevet i internkontrollsystemet. I videre arbeid med risikovurderinger er det essensielt at dere skriftliggjør det dere kommer fram til av rutiner og kjøreregler, og implementerer dette i internkontrollsystemet. Å ende opp med gode og etablerte rutiner som er godt kjent blant ansatte er hele hensikten med risikovurdering som arbeidsmetode. Det må komme klart fram i internkontrollsystemet forholdet mellom felles rutiner for barnehager i Kvaliteket og barnehagens lokaler rutiner.

Forskriftens § 4 pålegger virksomheten å ivareta forskriftens bestemmelser og etablere et internkontrollsystem. Internkontroll er en kontroll barnehagen selv utfører, og som dokumenterer at regelverk etterleves på en systematisk måte. Barnehagen skal altså vite hva den skal gjøre, gjøre det, og etterpå kunne dokumentere at den har gjort det. Internkontrollsystemet skal gjøre det enkelt å drive kontinuerlig forbedringsarbeid i barnehagen. Internkontrollen skal dokumenteres i den form og omfang som er nødvendig på bakgrunn av den aktiviteten som drives, størrelsen på virksomheten og hvilke risikoforhold som gjør seg gjeldende.

Krav til skriftlige rutiner vil generelt gjelde der mangel på slik dokumentasjon kan ha negativ innvirkning på barnas miljø.

Vi viser også til veilederen "[Miljø og helse i barnehagen](#)" og Miljøenhetens faktaark "[Internkontroll i skoler og barnehager](#)"

3.3. Beredskap. Blir ulykkes- og faresituasjoner i barnehagen håndtert på en tilfredsstillende måte?

Merknad 3: *Barnehagen bør revidere beredskapsplanen og vurdere tilpassing til sin drift og sine lokaler. Det er viktig at beredskapsplanen er kjent for personalet. Videre forventes det at dere øver på beredskap utover brann/evakuering og førstehjelp.*

Observasjon

Kattem barnehagers beredskapsrutiner består av flere beredskapsrutiner i Kvaliteket utarbeidet felles for barnehager, samt noen lokalt utarbeidede rutiner. Disse gjennomgås med personalet regelmessig. I tillegg har barnehagen en beredskapsplan laget ut fra kommunal mal for beredskapsplan for barnehager for Trondheim kommune.

Det gjennomføres regelmessig brannøvelser og førstehjelpskurs. Gode eksempler på håndtering av hendelser deles i ulike forum, og det har også vært gjennomført rollespill på personalmøter. Enheten har også hatt flere hendelser (som for eksempel barn som har blitt igjen alene på uteområdet og henting av feil barn) hvor beredskapen har blitt testet. Slike hendelser evalueres raskt i etterkant, og behov for nye risikovurderinger og endring av rutiner vurderes.

Vurdering

Vi vurderer at barnehagen har en beredskapsplan for å håndtere en rekke ulykkes- og faresituasjoner, men at det er nødvendig å gjennomgå denne i sin helhet for å sikre at den er oppdatert og tilpasset til lokale forhold. Vi viser til avvik 1 beskrevet lenger opp.

Det forventes videre at barnehager til en viss grad øver på hendelsene eller på annen måte gjennomgår beredskapsplanen sin for å sikre at den fungerer for de gitte situasjonene. Det kan være fullskalaøvelser eller diskusjonsøvelser av aktuelle caser. Øvelser kan være en effektiv måte for ansatte å bli gjort kjent med beredskapen for alvorlige hendelser på, og i tillegg er det en effektiv måte å vurdere om planene/rutinene er tilstrekkelige og hensiktsmessige, og vil fungere i en krisesituasjon. Det forventes at det er sammenheng mellom oversikten over risikoforholdene/-vurderingene og type hendelser som er med i beredskapsplanen. Revisjon av beredskapsplanen bør baseres på gjennomførte risikovurderinger og kommunens mal for beredskapsplan.

3.4 Andre forhold

Ved befaring registrerte vi at det i noen rom på Skjetlein var forhøyede lydnivåer fra ventilasjonsanlegget. Enheten bør melde dette til Trondheim eiendom for vurdering og eventuelt målinger for å kartlegge om lydnivået er innenfor gjeldende krav.

Ved befaring på Kattem barnehage beskrev ledelsen at tiltak beskrevet i 2018 for å bedre inn klima i vognboden ikke var gjennomført. Trondheim eiendom v/ Bjørn Ørsund beskriver i e-post 13. oktober 2020 at ventiler nå er satt i bestilling.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Med hilsen
Trondheim kommune

Hans Fredrik Nyvold Kvitvang
miljøsjef

Elin Grønvold Aunet
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopimottaker:

Postmottak Fagenhet for oppvekst og utdanning
Ella Marie Ingdal, Kommunalsjef for barnehage